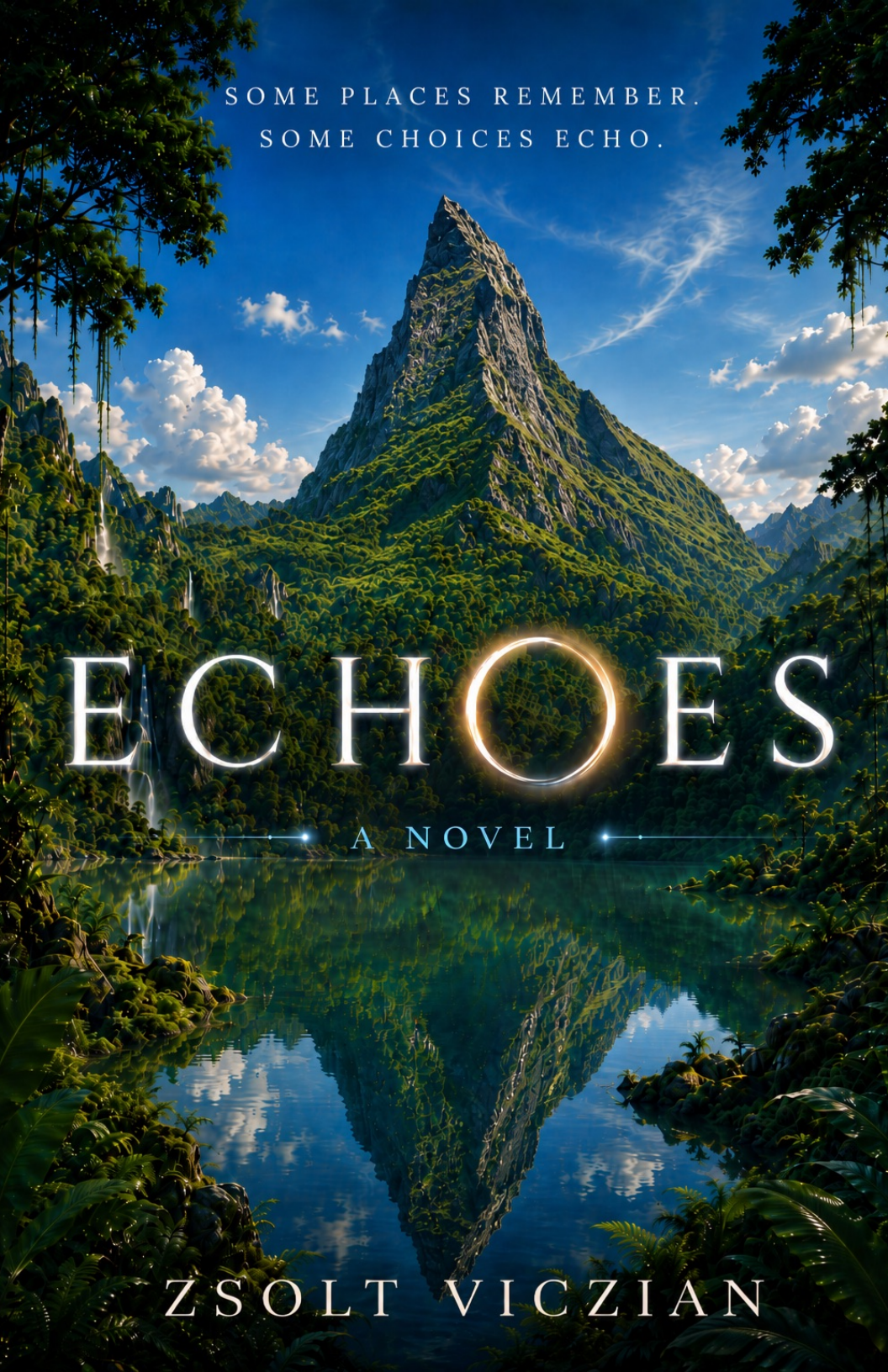

SOME PLACES REMEMBER.
SOME CHOICES ECHO.

ECHOES

— — — — —
A NOVEL — — — — —

ZSOLT VICZIAN

1. fejezet: Nia

Most, amikor azt kérdezik, hogyan jutottam el a föld alá temetett ívekhez, egy tanteremmel kezdem, amely kinevetett egy jégvonalat. Negyvenöt évvel ezelőtt történt.

Még az utolsó üledékmintás tálcat rendeztem el, amikor az első diák fejjel lefelé próbálta elolvasni a címkéjét.

„Többet tanulsz, ha kivárod” — mondtam neki.

„Azt ellenőrzöm, helyesen írta-e rá.”

„Akkor úgy látszik, elkezdődött az óra.”

Mire megtelt a terem, tizenegy sekély tálca sorakozott az első padon: lekerekített kövek, halvány por egy tófenéki magmintából, sötét kőszilánkok, egyik oldalukon karcolásokkal, és egy középén kettéhasadt vörös agyagesík. Egyik sem vetekedhetett az ablakainkon túli sűrű zöld tájjal, ahol a köd a szürke gerincig felkúszó fák között ült. Éppen ezért ezeket használtam.

Felemeltem az agyagot. „Ez egy tó fenekén ülepedett le.”

Az ablakhoz legközelebb ülő diák hátradőlt, hogy kilásson az udvari fák fölött a gerincre. „Meleg tó volt?”

„Hideg.”

„Mennyire?”

„Annyira, hogy a felső völgyben minden évszakban megmaradt a jég.”

Két diák elmosolyodott. Egy harmadik felnevetett, aztán megpróbálta a jegyzetei mögé rejteni.

Felrajzoltam a völgy keresztmetszetét, és bejelöltem az egykori jég határát. Ezúttal rendesen felnevetett az egész terem. Ismerték azokat a lejtőket. A vonal elnyelte az intézetet, az alsó teraszokat és a hegy felét, amelyet az ülőhelyükről láthattak.

Ellenőriztem a méretarányt.

Aztán feljebb húztam a vonalat.

Elhallgatott a nevetés.

Egyszerre záporoztak a kérdések. Honnan tudhatjuk? Mi maradhatott fenn? Ezt az épületet is beborította volna a jég? Az első sorban egy diák olyan képtelen mélységet mondott, hogy a mellette ülő arcán már formálódott a mosoly.

„Miért éppen ezt a számot választottad?” — kérdeztem.

A rajzomon a völgy szélességére mutatott. „Ha a jég kitöltötte az egész medencét, a nyomás az oldalakon magasabbra tolta volna.”

„A szám túl nagy — mondtam —, de a gondolatmenet jó. Azt tartsd meg.”

A másik diák mosolya eltűnt a ruhaujjában.

A keresztmetszetről áttértünk a bizonyítékokra. Összekarcolt alapkőzet. Idegen sziklák, amelyeket messzebbre vittek, mint ameddig bármely folyó görgethette volna őket. Gerincek ott, ahol a jég egy időre megállt. Ezeket a nyomokat könnyen elfogadták. Elég nagyok voltak ahhoz, hogy őszintének hassanak.

Az agyag már több gondot okozott.

A leolvasó alá tettem. A mögöttem lévő falat felnagyított szemcsék töltötték be — világos ásványtöredékek, pórusok, porszemnél alig nagyobb sötét pettyek. Iránytűt tettem a minta mellé, aztán annyira közel vittem hozzá egy kézi mágnes, hogy elforduljon a tű.

„E sötét szemcsék egy része beállt egy irányba, miközben az iszap ülepedett — mondtam. — Megőrizték az akkori mező irányát.”

„És úgy is maradtak?”

„Megfelelő körülmények között.”

„Mennyi ideig?”

„Addig, amíg hő, nyomás, víz, kémiai változás vagy valamilyen bolygatás nem adott nekik jobb okot arra, hogy ne maradjanak úgy.”

Ez a válasz bosszantotta őket.

Az egyik diák megkérdezte, hogy a régi hideg rekonstruálásával megjósolhatjuk-e a medence következő éghajlati fordulatát. Azt mondtam, csak akkor segíthet, ha különválasztjuk a regionális változást a helyi reakciótól. Ezután gyorsabban járt a tolla.

A kicsengetés még azelőtt megszólalt, hogy letöröltem volna a jégvonalat. A székek hátraesikordultak, a diákok mégis a tálcák köré gyűltek, nem az ajtó felé indultak.

A lány, aki az óra elején a címkémet vizsgálgatta, újra feltette a kezét. „Honnan tudja, hogy a szemcsék nem egyszerűen véletlenül estek így?”

Az agyagra néztem, aztán rá.

„Hozd el ezt az ellenvetést a következő órára. Köré építjük a tesztet.”

Odakint olyan erővel verte a meleg eső a leveleket, hogy a nyitott ablakon át is hallottuk. Az osztály úgy távozott, hogy még mindig a véletlenül vitatkozott.

Mara kiterítette a medence állomástérképét a teaszoba asztalára, és a csorba zöld csészével leszorította az egyik nedves sarkát. A terem a folyosón éppen csak odébb volt az előadótól; annak ajtaja még nyitva állt, így Mara hallhatta a nevetést és az utána következő kérdéseket is.

„Elhitetted velük.”

„Pontosabban kételkedtettem meg őket.”

„Nálad ezt hívják annak, hogy elhitetted velük.”

A fiatal férfi, aki a kenyeret hozta, letette a vízforraló mellé, aztán kiment. Mara letépett belőle egy darabot, miközben a felszerelésjegyzéket olvasta, és morzsákat szórt a térképre — olyasféle rövidítésként, amit bárki másnál biztosan szóvá tett volna. Arrébb húztam a kenyeret a felmérési útvonalról.

Hét évvel korábban úgy ismerkedtünk meg, hogy még ebéd előtt nyilvánosan kijavítottuk egymást. Azért maradt hasznos a barátságunk, mert ha először a gyenge pontot akartam megtalálni egy eredményben, továbbra is Marának mutattam meg.

A déli átjátszó azért mondta fel a szolgálatot, mert rovarok fészkeltek a burkolatába. A csereárboc felfért a hajnal utáni első tehervonatra. Mara kétszer is bekarikázta az indulást, és magának osztotta azt az állomást, amelyhez a legtovább kellett cipelni a felszerelést.

„Magadnak adtad a rossz útvonalat.”

„Megóvtalak attól, hogy hajnali négykor hirtelen felfedezd magadban a nagylelkűséget.”

„Lemaradtál a részről” — mondta.

„Nem maradtam le.”

„A kapitány túlélte a szakadékot.”

„Tudom.”

„Akkor megnézted.”

„Kétszer.”

Felnézett. „Három hete minden társasági meghívást visszautasítasz, aztán két estét eltöltesz azzal, hogy rosszul felszerelt kitalált kutatókat nézel, amint átkelnek egy összeomló hídon.”

„A hidas jelenet szerkezetileg kifogástalan.”

„A híd leszakad.”

„Pontosan.”

Felvillant a csuklóképernyőm az asztalon. Tarin egy félig elkészült nádkeretről küldött fényképet; a felső íve elhajolt attól az agyagmedencétől, amelynek a tükörképét kellett volna felfognia.

Olyan hangot ad, amiről azt mondtad, font nádból nem lehet. Ja, és: hazaérsz vacsora előtt? El kell döntenünk a háztartás kérdését.

A keret egyszerű volt. Felnagyítottam a képet, megtaláltam a keresztkötetést, amely az egyik bordát a másikhoz húzta, és megírtam neki, melyik zsinóron lazítson.

A második kérdést válasz nélkül hagytam.

Mara megkocogtatta a térképet. „Válaszoltál neki?”

„A keretre igen.”

„Biztosan érzi, mennyire dédelgeted.”

Tarin új műhelyrezidenciája több évre folyásirányban felfelé kötötte volna. Élhetünk külön, költözhetünk közelebb anyám völgyéhez, vagy csatlakozhat anyám háztartásához. Tarin egy időpontot kért tőlem. Én újabb és újabb feltételeket adtam helyette.

„Ma este” — mondtam.

Mara ráhajtotta a térkép egyik szélét az időjárási táblázatra. „Tegnap is azt mondtad, ma este.”

„A tegnap rosszul volt megválasztva.”

Ezen nem nevetett.

Befejeztük a felszereléslistát. Lefoglaltam a rakteret, mielőtt még változhatott volna a menetrend. A csorba csésze nedves zöld foltot hagyott ott, ahol az útvonal átvágott az alsó vizes élőhelyen.

Három reggellet később még hajnal előtt elindultunk.

A nyugati tehervonal csak az első járatán vitt terepi ládákat, mielőtt az emelt töltést átvették volna a személyvonatok.

Mara húsz percig az ablaknak dőlve aludt, felébredt, mielőtt bárki észrevehette volna, majd mindkét eseményt letagadta. Orly velünk szemben ült, az állomáslistával a térdén, és a burkolatok számait egyeztetette a túloldali peronon váró kocsikkal. Elég új volt még ahhoz, hogy mindent kétszer ellenőrizzen, és elég tapasztalt ahhoz, hogy megsértődjön, ha bárki ezért megdicséri. Világos esőkabátját kétféle kapocs fogta össze: az egyik fényesen új volt a cserétől, a másikat sötétre koptatta a használat.

A vizes élőhelyek előtt a vasút szorosan a hegyoldalhoz épült városon kanyargott át; mély ereszü házak lépcsőztek a fedett sikátorok és nyitott

vízcsatornák fölött. Amikor felszakadozott a felhőzet, sötét napeleműveg-sávok villantak fel a nedves kertek között.

A Nyugati-medence lassan nyílt ki körülöttünk: alacsony, vizenyős vidék terült a föld alá temetett ív fölött — fekete víz a régi vágásokban, tavalyi barna bugáikat az új zöld fölé tartó nádasok, halvány szigetek ott, ahol a fűzgyökerek annyi talajt fogtak meg, hogy az ember ne süllyedjen el. A vörös tőzegmoha rozsdá módjára terült a lápon. A reggelnek nedves ásványi talajszaga volt, és ott bujkált benne a növények édeskés szaga, amelyek még mintha nem döntötték volna el, rothadásnak indulnak-e.

A vonatok kőből és döngölt földből emelt töltéseken szelték át a medencét. Odalent a pallóutak néha olyan talajban értek véget, amely a száraz évszakban még megbízhatónak látszott, azóta azonban meggondolta magát.

Az első állomásnál az egyik kocsi kereke tengelyig beszakadt. A küllők körül lassan emelkedni kezdett a fekete víz.

Mara a kerékre nézett, majd rám. „Továbbra is kiváló az útvonalad.”

„Amikor bejelöltem, szilárd volt.”

„Pont ilyen történeti tanúvallomástól óvod a diákjaidat.”

Az utolsó száz lépésen kézben vittük a ládákat. A sár a csizmánkat húzta; a nád koppant a burkolatokon.

A második helyszínen Orly még azelőtt megállította a vezető technikust, hogy meghúzta volna az árboc rögzítését.

„Mozog.”

A talplemez vízszintesnek látszott. Orly két ujjal lenyomta az egyik sarkát. A szemközti láb körül víz szivárgott fel.

„Kiekelhetjük az alacsonyabb oldalt” — mondta a technikus.

„Akkor az ék is az állomás része lesz.”

Rám pillantott.

„Vigyük át” — mondtam.

Harminc lépéssel odébb vittük az árbocot egy kavicsos kiemelkedésre, amely éppen csak elég széles volt a támaszoknak. Orly beírta a naplóba az elhagyott helyet, ahelyett hogy hagyta volna eltűnni a hibát a nap egy szebb változatából.

Délre egy másik tervezett helyszínt is elvesztettünk a föld alatti infrastruktúra miatt. Az eső szürke fátyolként kelt át a lápon; előbb hallottuk meg a vízen, mint hogy elért volna bennünket.

Az utolsó ládákat egy nyíres-égeres sziget felé cipeltük. Félúton a pallókon a fiatal technikus csizmája széthasadt. Mara terhet cserélt vele,

még mielőtt bárki ünnepélyessé tehetné volna a kedvességet.

„Tudod — mondta nekem —, egyes terepi vezetők megnézik az időjárást is.”

„Megnéztem.”

„És?”

„Nem értett velem egyet.”

Orly akkorát nevetett, hogy bele kellett kapaszkodnia a korlátba. Egyetlen fényes pillanatra mindhárman bőrig ázva egyensúlyoztunk drága műszerekkel a fekete víz fölött, miközben odafentről megszólalt a tehervonat indulási harangja.

Késő délutánra négy állomás állt, egy tervezett hely pedig üresen maradt. Négy perccel késtük le a visszainduló vonatot.

Üzenetet küldtem Mamának, hogy csak másnap délután érek a háztartáshoz, túl későn ahhoz, hogy ígéretem szerint segítsék előkészíteni a teraszról szóló döntést.

Orly a becsukott állomásnaplót az ölében tartotta.

„Holnap?” — kérdezte.

„Holnap.”

Odakint alacsony köd gyűlt a víz fölé. Az új állomások a nád között álltak, és nélkülünk is tovább mértek.

Másnap délután értem anyám házához, két átszállás után, az utolsó mérföldet gyalog megtéve, mert a háztartás szekere követ szállított. A nagybátyám az ökör mellett gyalogolt a szekér élén. Az alacsony fény megcsillant a nedves csatornafalon és az alatta növvő sárga gyökereken, amelyeket anyám természetett. A ház gyerekkorom óta körbenőtte az udvart: régi kőfalak fölé új szobák kerültek, de a konyha és az udvaron átvezető vízcsatorna nem mozdult.

A vacsora már elkezdődött. Füst és forró liszt illata csapott meg az ajtóban. A fivérem a forró kővön lapos kenyereket forgatott, könyékig lisztesen, miközben anyám és két nagynénem a földnyilvántartással, egy lejtőrajzzal és a teraszfal három lehetséges nyomvonalával foglalta el az asztalt.

„Szándékos volt — mondta a fivérem anélkül, hogy felnézett volna. — Szeret akkor megérkezni, amikor a döntések már megszülettek.”

„Én az olyan döntéseket szeretem, amelyeket bizonyíték támaszt alá.”

„Akkor rossz asztalhoz jöttél.”

A legidősebb nagynénem megkocogtatta a régi fal vonalát. „Itt építjük újra. A tároló marad a helyén.”

„Előbb északabbra kell vinni a túlfolyót — szólt a fivérem a konyhából. — A víz a nyugati fa fölött jött át. Ha a régi vonalon építitek újra, megint kifelé fogja nyomni a falat.”

„Egyetlen vihart láttál — mondta a nagynéném. — A gyümölcsöst gondozó asszonyok évszakokon át figyelték azt a lejtőt.”

„Az az egy vihar mozdította el a falat.”

„Mit jelöltél be?” — kérdeztem.

Oda hozott egy lisztporos táblát, és az asztal végéhez állt. Három jel mutatta, mennyit mozdult a fal az elmúlt nagy esők évszakaiban; egy negyedik a lefolyás útját követte.

A nagynéném megkérdezte, ki ellenőrizte ezeket.

„Senki — mondta. — Elhalasztottátok az ellenőrzést.”

Anyám kettétört egy sárga gyökeret, és az egyik felét a tányéromra tette. „Melyik vonal?”

„Ha a túlfolyó mozdította el a falat, elég lehet áthelyezni. Ha az alsó feltöltés lazult meg, akkor nem. Lehet, hogy a fa gyökere emeli a köveket, de a sorrend ezt sem bizonyítja.”

„Egy falunk van” — mondta anyám.

„Kockázati tartományt tudok adni.”

„Még azelőtt, hogy odaég a kenyér?”

A fivérem megfordította a tésztát. „Nem.”

Ránéztem. „Éppen készültem rá.”

„Éppen készülődtem elmagyarázni, miért rosszul van feltéve a kérdés.”

Mosolygott. Akaratlanul én is elmosolyodtam.

A legfiatalabb nagynéném azt kérdezte, melyik megoldás vall a legkevésbé csúfos kudarcot, ha tévedek. A középső vonalra mutattam, amely beljebb futott a hegyoldalban, az északra áthelyezett túlfolyóval. Elvett valamennyit a víztárolóból és a nyugati fa körüli helyből. Ugyanezt a vonalat rajzolta fel a fivérem is, még mielőtt megérkeztem.

A legidősebb nagynéném a hüvelykujját a feljegyzésre nyomta. „A középső szakaszt építjük újra. A túlfolyó északra kerül. A fát a következő nagy esőig békén hagyjuk.”

Anyám bólintott, és összehajtotta a lejtőrajzot.

A fivérem letette mellém a kenyeret, és még mielőtt anyám befejezte volna, visszament a forró kőhöz. A nagynéném sót kért tőle; odanyújtotta, de nem ült le az asztalhoz.

„Jó a kenyér” — mondtam neki.

„Ez a válasz helyesen volt megfogalmazva.”

Kenyeret, a szélén puhára és édesre sült sárga gyökeret és keserű zöldséget ettem, miközben a nagynéném bevezette az északi túlfolyót a földnyilvántartásba.

Odakint a víz a régi kőcsatornában futott a gyümölcsös felé. Az alsó kapuig követtem, aztán otthagytam, és a tóhoz indultam felfelé, hogy elcsípjem a maradék fényt, mielőtt Tarin feladja a várakozást.

A tó melegebb volt a levegőnél, és éppen elég hideg ahhoz, hogy az első lélegzetvétel nevetséges legyen.

Tarin előttem ment be, mert szerette a partról folytatott vitámat nézni a vízzel. A vízre bocsátó kőn túl bukkant fel, a haja a szemébe lógott.

„Meggyőzően nézel ki” — kiáltottam.

„Gyönyörűen szenvedek.”

„Ez a szakmád.”

Új installációja a távoli sekély vízben állt: harminc térdig érő nádkeret laza ívben, bennük vékony agyagcsészék. Alkonyatkor a csészék apró lyukakon át az alattuk kifeszített rostokra engedték a vizet. Reggelre az agyag repedezni kezdett. Három nappal később az egészet szétszedik.

Megkérdeztem tőle, miért tölt hat hetet valaminek az elkészítésével, amit eleve kudarcra terveztek.

Erre ő azt kérdezte, én miért töltök hat évet olyan jég rekonstruálásával, amely már nem létezik.

A párhuzam műszakilag háromféleképpen volt hibás, emberileg pedig egyféleképpen helyes, ezért nehéz volt lesöpörni.

Utána mentem. A hideg összezárult a vállam fölött. Egy ideig szó nélkül úsztunk; az ő tempója rendezetlen és erős volt, az enyém annyira hatékony, hogy azzal vádolt, a gyönyörűségből is közlekedést csinálok. A sarvcsúcs tükröződése alatt úsztunk át, aztán a nád mentén tértünk vissza.

Az első agyagcsésze akkor engedte ki a vizét, amikor még húsz lépésre voltunk. Üres, kongó hang szállt át a tavon. Aztán messzebb az ív mentén egy második felelt rá, majd egy harmadik.

Nem dallam volt. A szél, a töltöttség és minden kézzel formált csésze apró hibái lehetetlenné tették a pontosságot. A sor mégis végigfutott, tétován és gyönyörűen, mintha a part hangosan gondolkodna.

Addig lebegtünk, amíg az utolsó csésze is kiürült.

„Holnap másképp fog szólni” — mondta.

„Holnap alacsonyabb lehet a beömlő vízszintje.”

„Az is.”

Örült a javításnak.

Utána a lapos kövön egyetlen durva törülközőbe csavart mindkettőnket, és megmutatta a keleti medence tanácsának megbízási értesítését. Egy közteret kapott, három éjszakára, és annyi anyagi támogatást, hogy olyan léptékben dolgozhasson, amilyenre még soha nem kapott lehetőséget. A megnyitó belesett a következő felmérési időszakomba.

„Áttehetjük a terepnapot” — mondtam.

„Még nem láttad a beosztást.”

„Ismerem a beosztást.”

„A sajátodat ismered.”

Megígérttem, hogy ott leszek az első estén. Tarin nem kérte mind a hármat.

A tó túloldalán az agyagsészék már száradni kezdtek. Rövid munkájuk véget ért. A keretek maradtak: közönséges nád a közönséges víz előtt.

A mennydörgés akkor ért el a tóhoz, amikor a csizmánkat húztuk.

A nyugati váll mögött úgy gyűltek össze a felhők, hogy egyikünk sem vette észre. Egyetlen sötét falként bukott át a gerincen. Tarin a nedves törülközőbe csavarta a megbízási értesítést; én összehajtogatás nélkül gyömöszöltem el a ruháinkat. Az első cseppek olyan erővel csaptak a levelekre, hogy lerázták a port az aljukról.

A második hajtőkanyarhoz érve az ösvény már vízcsatornává változott. Tarin elkapta a csuklómat, amikor az egyik lábam alatt megindult a sár; tíz lépéssel később én viszonztam a szívességet. Addig nevettünk, amíg az eső még csak kellemetlenségnek tűnt. Aztán a villám kifehéřítette alattunk a fákat, és a dörgés már azelőtt megérkezett, hogy végigszámolhattunk volna.

„Ott” — mondtam.

A sziklapárkány kicsivel az ösvény mellett húzódott, sekély és sötét üregként egy zöldesszürke kőborda alatt. Megnéztem fölőtte a lejtőt, nem sodor-e lefelé laza törmeléket a víz, aztán Tarin után behúzódtam.

Hátul száraz volt a talaj. A szél ezüstös kötelekben vitte el az esőt a nyílás előtt. Váll a vállnak vetve ültünk, a csomagjaink a lábunk között; megint ugyanazon a törülközőn osztoztunk, mert egyikünk sem hozott semmi értelmeset olyan időjárásra, amely egy órával korábban még nem létezett.

Tarin hátradőlt, majd egyszer megigazította magát. A keze végigsiklott a mögötte lévő kövön.

„Ezt tapintsd meg.”

Vállmagasságban a felszín tompa és sima volt; nem fényesre csiszolva, csak puhára koptatva a körülötte töredezett kőhöz képest. Odatettem a tenyerem. Rögtön illett oda: egy hát magassága, az a hely, amelyet egy várakozó test ösztönösen választana.

„Gondolom, előttünk rengeteg embert menedékbe fogadott már ez a hely — mondta. Az eső betöltötte a nyílást, eltüntette az ösvényt. — És utánunk is rengeteget fog. Itt szinte érzed az időt.”

„Hideg követ érzel.”

„Azt is.”

Levette a kezem a falról, és a két tenyere közé fogta, amíg fel nem melegedtek az ujjaim. Néztük, ahogy a vihar kifárad, anélkül hogy eldöntöttük volna, kik húzódtak meg itt korábban, vagy hogyan nevezték a hegyet. Amikor a mennydörgés kelet felé távolodott, újra külön hallatszottak az esőcseppek.

Tarin lépett ki elsőként, és úgy nyújtotta felém a kezét, mintha folyón kellett volna átkelnem a sziklapárkányon túl.

A hazafelé vezető ösvény csillogott a tisztuló esőben.

Köszönöm, hogy elolvastad

Köszönöm, hogy elolvastad az *Echoes* első fejezetét. Remélem, tetszett. Ha szeretnéd folytatni a történetet - vagy meghallgatni -, itt találsz.

Az Amazonon jelenleg csak az angol kiadás érhető el. Az angol nyelvű puhakötésű változatot is ott tudod megvásárolni:

<https://www.amazon.com/dp/B0HFKGSD7M>

A Gumroadon DRM-mentes EPUB és PDF formátumban érhető el angol (eredeti), francia, holland, japán, kínai, magyar, német, orosz és spanyol nyelven. A fordított kiadások gépi fordítások. Az angol hangoskönyv is elérhető ott:

<https://zsviczian.gumroad.com/l/echoes>

Ha érdekel, hogyan készült az *Echoes*, a kulisszák mögötti írási és gyártási folyamatról szóló videót itt nézheted meg:

<https://youtu.be/AzXP6SpD1XU>

Feliratkozhat a Sketch Your Mind hírlevélre is:

<https://sketch-your-mind.com/newsletter>

Köszönöm, hogy eltöltöttél egy kis időt az *Echoes* világában.

–Zsolt